

Festado de la 125-jariĝo de Esperanto
je sabato, la 1-a de septembro 2012,
en La Chaux-de-Fonds

Antaŭ 125 jaroj, dum la somero 1887, Ludoviko-Lazaro kaj Klara Zamenhof-Zilbernik dissendis el Varsovio en la lingvoj rusa, pola, germana, franca kaj angla sian projekton de Lingvo Internacia de Doktoro Esperanto. Tiel fakte naskiĝis la lingvo nomota Esperanto.

Ni digne festu tiun 125an naskiĝjaron de Esperanto en la somera finiĝanta kongresa periodo je la 1-a de septembro en La Chaux-de-Fonds, ĉar tie ekzistas preciza scio, ke en tiu urbo la horloĝ-fabrikisto *Philidor Wolf* eklernis la Lingvon Internacian jam en la tiama somero 1887 per specimeno de la broŝuro nun nomata *La Unua Libro*, kiun Zamenhof mem estis sendinta al la rabeno de la sinagogo. *Philidor Wolf* verŝajne estas la unua esperantisto de Svislando. Poste li instruis esperanton al sia filo *Jules* naskiĝinta ankaŭ en 1887. *Jules* estas do verŝajne la unua denaska esperantisto de Svislando. Tio indas esti festata kaj diskonigata.

Ambaŭ horloĝistoj *Philidor* kaj *Jules Wolf* poste vaste diskonigis la Lingvon Internacian kaj instigis siajn kolegojn doni esperanto-nomon al sia horloĝ-firmao. Dank'al ilia agado ekde tiam viglis la esperanto-vivo en la horloĝeja metropolo kaj mondfamiĝis la horloĝa firmao elektinta la nomon *Movado*.

Tiuj historiaj faktoj meritas esti digne kaj fiere diskonigitaj kaj festataj.

Krome ankaŭ en la jaro 1887 estis inaŭgurita la alveno de la akvo en La Chaux-de-Fonds dank'al ambicia teknika projekto de la avangardisma inĝeniero *Guillaume Ritter*. Necesis elpumpi fonto-akvon en la Gorgoj de la rivero *Areuse* je alteco de 620 m por suprenigi ĝin al la alteco de 1120 m kaj poste kapabli ĝin fluigi al La Chaux-de-Fonds laŭ subtera kanalo pli ol 13 kilometrojn longa, tio en la Valo La Sagne. Tiu sukcesinta entrepreno vaste diskonigiĝis tra tuta Eŭropo kaj famigis la modernismon de la montara horloĝeja metropolo.

Por festi tiun eventon estis starigita Granda Fontano komence de la Ĉefavenuo *Leopold-Robert*. Kaj kio interesas nin esperantistojn, tio estas foto de tiu inaŭguro aperinta en la libro *Point(s) d'eau* eldonita de la urbo en 2003. Ĝi ne nur atestas pri la festanta publiko, sed ankaŭ pri la ekzisto mem de la horloĝista entrepreno de *Philidor Wolf*. Jen okazo rememorigi tiun eventon per publika grupiĝo kaj fotiĝo antaŭ la koncerna domo situanta ĉe la strato *Rue Neuve* n-ro 16. Tiu grupiĝo disvolviĝos post la komuna tagmanĝo kaj antaŭ publika koncerto okantonta en la Salono *Charles Faller* de la Konservatorio.

Malantaŭ la granda fontano kun festantoj pri la alveno de la akvo en 1887 videblas la ŝildo de la « Fabrique d'Horlogerie Philidor Wolf & Cie. ».

Eksterordinara fest-programo

Ekde la **10h00** : Kafumada akcepto de la alvenantoj en la CDELI-salono ĉe la Urba Biblioteko, strato Progres 33, 2a etaĝo.

10h15-10h45 : Dum tiu kafumado kun la jam alvenintoj rapida *kunsido de la asocio de la Amikaro de CDELI* celos doni realan vivon al la asocio. Por tio necesas elimini el la statuta projekto la punktojn, kiuj antaŭvidas oficialan partoprenon de biblioteka reprezentanto en la asociaj okazaĵoj kaj kunvenoj.

11h00 : Grupiĝo en la aŭlo sam-etaĝa al CDELI.

11h15 : Festa malfermo per prelegoj :

Punkto unu :

Claude Gacond kun Luc Allemand : La esperanto-fenomeno panorame, rapida enkonduko al la sekvontaj prelegaj temoj.

Punkto du :

D-ro Christoph Klawe (el Trier/Treves, Germanio) : Impresoj kaj esploroj pri la romano *Kiel akvo de l' rivero* de Raymond Schwartz. Li raportos pri la vivo de Schwartz kaj pri la enhavo de la romano, rakontos pri siaj travivaĵoj, kiam li klopodis trovi la ejojn, kiuj estas menciitaj en la romano, kaj montros fotojn de la vilaĝoj en Loreno, de la supozebla domo de la familio Geist en Berlino, ktp.

Ni konatiĝu kun d-ro Christoph Klawe :

Li naskiĝis en 1966 kaj unuafoje aŭdis pri esperanto, kiam li, kune kun du amikoj, kiel mezgradlerneja studento travizitis la muzeojn en Vieno kaj hazarde stumblis en la ĝis tiam al li nekonatan Esperanto-Muzeon, kie la afabla kaj kora gvidado per du maljunaj konservistoj ege impresis lin. Li decidis lerni esperanton, sed nur jardekojn poste realigis tiun ideon. Li studis medicinon en la universitatoj de sia hejmurbo Majenco (Germanio) kaj Dublino (Irlando) kaj kvalifikis sin kiel neŭrologo, psikiatro kaj psikoterapiisto. Nuntempe li loĝas en Treviro (Germanio) kaj tie estras grandan centron por la kuracado de gemalsanuloj, kiuj suferas de multobla sklerozo. Li estas edziĝinta kaj havas du infanojn. Flanke de siaj profesiaj devoj li ĉefe interesiĝas pri la japana kulturo kaj estas entuziasmulo pri la japana go-ludo kaj la luktarto aikido.

Punkto tri :

Dominique de Mestral (el Bofflens) : *La Infana Raso* de William Auld. Jen poemaro, kiu neeviteble fascinas ĉiujn, kiuj kuraĝas ĝin iom atente eklegadi. Dominique de Mestral travivis tiun aventuron, kaj kadre de beletra rondo li jam provis malkovrigi al aro da studemuloj la neimageblan riĉecon, kiun William Auld kaŝis en verko fakte inaŭgurinta novan etapon en la literaturo homarana, kiun iniciatis Zamenhof per la lanĉo de sia lingvo-projekto antaŭ 125 jaroj. Ni ekkomprenos kial.

Ni konatiĝu kun Dominique de Mestral :

Liaj studoj beletraj, lingvistikaj kaj primuzikaj ĉiam instigis lin al plua interesiĝo pri la lingvoj (latin-grekaj, franca, germana, angla), kaj al ekmalkovro de la rusa kaj itala, kaj nun al tiu de esperanto. Kaj esperantigo de poemoj estas ĉiam por li same riĉiĝo kiel ludo.

13h00 : Komuna tagmanĝo en la picejo Ital-panini.

Elekteblo inter du menuoj :

1. Vegeterana menuo : Mikssalato kaj kalelonoj « rilotta » kun spinacoj bake gratenitaj.
2. Vianda : Mikssalato kaj lasanjoj.

14h30 : Grupa fotiĝo antaŭ la domo de la tiama horloĝfirmao de Philidor Wolf ĉe Rue Neuve n-ro 16 (se la cirkonstancoj tion permesas).

15h30-17h30 : *Publika koncerto en la Salono Charles Faller de la Konservatorio*

Antaŭkoncerta enkonduka momento :

1. Skeĉo de la gelernantoj de "La Granda Ursino" pri la 125jara lingvo Esperanto, kiun ili ĵus kreis por vi kun sia instruistino *Monika Molnár* dum migrada semajno sur la ĵurasaj montoj. (En la lernejo *La Grande Ourse* nova lerno-jaro ĉiam komenciĝas per semajna restado en la naturo. Do ĝis nun nur la ĵurasaj suproj havis la privilegion spekti la rakonton pri Zamenhof kaj Esperanto, kiun ili pretigis por vi. Bonan amuziĝon!).
2. Transdono de diplomo al la sukcesintoj de la Tutmonda Lingvo-ekzameno, kies skribas parto okazis la 9an de junio samtempe en 29 urboj de 17 landoj, inter ili ankaŭ La Chaux-de-Fonds.
3. Koncerto. La artistoj malkovrigos al la publiko kantojn el la repertuaro de la francaj melodioj, kies komponistoj kiel C. Debussy, H. Duparc, G. Faure, L. Delibes, G. Bizet vivis en la tempo de L. L. Zamenhof (fino la 19a kaj komenco de la 20a jarcentoj). Jen romantikaj, jen humorplenaj, tiuj komponaĵoj valorigas tiom la pianan kaj voĉan parton, kiom la tekston. La publiko povos ankaŭ malkovri ciklon de melodioj originale skribitaj de la hungara-cigana poeto Julio Baghy kaj hungara komponisto M. Sárossy (baritono, soprano kaj piano). La koruso prezentos popolajn svisajn kaj nordajn melodiojn kun piana akompano.

Prezento de la artistoj:

Elisabeth de Mestral, soprano.

Ŝi ekkantis en preĝeja koruso kaj studis unue pianon kaj poste kanton en la konservatorio de Montreux. Paralele ŝi sekvis komercajn studojn kaj pludaŭris siajn muzikajn studojn en la profesiaj klasoj de la konservatorio de Ĝenevo. Ŝi prefektiĝis sekvante staĝojn pri renesanca muziko en Francio, lidoj en Vieno (Aŭstrio), iĝis solistino por pluraj korusoj aŭ ĉambr-orkestroj

kaj koncertas en preĝejoj kaj diversaj okazaĵoj. Ŝi ankaŭ direktis la koruson "Caecilia" en Montreux. En 2007 ŝi kreis la esperantan svisan koruson.

Lorris Sevhonkian, piano.

Li studis kaj akiris pianan virtuozan diplomon en la konservatorio de Fribourg. Paralele, li ankaŭ diplomiĝis pri muzikteorio kaj instruas nun en la konservatorioj de Montreux kaj Morges por komencantoj ĝis profesia nivelo. Li ankaŭ registris plurajn diskojn (Chopin, Moussorsky, Schumann, Liszt, ktp.) kaj regule koncertas. Li ankaŭ aktivas en pentraĵo kaj ekspoziciis plurfoje siajn akvarelojn.

Jean-Thierry von Büren.

Jean-Thierry von Büren sekvis kursojn pri solfeĝo, bekfluto kaj piano en la Muzika Lernejo de la familio Pantillon en La Chaux-de-Fonds. Poste li daŭrigis la studadon de piano kun profesoro C. Berset, de transversa fluto kun profesoro J. Marthaler, de korusgvidado kun profesoro J. Mortimer kaj de solkanto kun profesoro Chs. Ossola, tio en la konservatorioj en La Chaux-de-Fonds kaj Neuchâtel. Li kantas kiel bas-baritono en la korusoj Bach en Berno (dir. Th. Loosli) kaj Da Camera en Neuchâtel (dir. Ph. Huttenlocher), kaj kiel plifortiganto en aliaj korusoj. Li efektivigis kant-recitalojn kiel solisto en Svislando, Italio kaj Litovio.

Aliĝo al la festa programo

*La partoprenkosto al la festo estas CHF 40.-.
Ĝi inkludas la komunan manĝon sen la trinkaĵoj.*

Por aliĝi sufiĉas pagi tiun sumon de CHF 40.- al la poŝta konto 17-581908-4 de Svisa Esperanto-Societo (per la pagilo aldonita al la bulteno SESinformas), indikante tre legeble :

- sian nomon kaj
- « Aliĝo al la festo kun menuo vegeterana », aŭ
- « Aliĝo al la festo kun menuo vianda »

Okaze de pago por pluraj personoj, klare indiki iliajn nomojn kaj la elektitajn menuojn. La pagoj al la konto de SES okazu kiel eble plej rapide. *Kaze de surloka aliĝo la partoprenkosto estas CHF 50.-*

Telefonaj kontaktoj

CDELI : +41 32 967 68 42, Claude Gacond hejme : +41 32 926 52 32

Stefano Keller (sekretario de SES) : +41 76 261 06 09

www.cdeli.org / www.svisa-esperanto-societo.ch / www.grande-ourse.ch